

نومرو : ۱۱۵

اداره خانه

ایستانبول، جفال اوغلی، دائره اجتهاد

تله فون نومروسی : ۸۶۵

" Idjtihad " Constantinople

بشنجی سنه

اشهراد

حریت فکریه ضارم

علمی، ادبی، اجتماعی هفته لقمجموعه

مدیر مبرخص : الرهامی صفا

۱۷ تموز ۱۳۳۰

آبونه

سنه لك آلتی آیلق

تورکیا ایچین : ۵۰ غروش ۳۰ غروش

ممالك اجنبیه ایچین ۱۵ فرانق ۸ فرانق

نسخه سی ۵۰ یاره به

بر مکتوب

- دوقبور عبدالله جودت بکه -

عزيزم ،

نه زېږېځي ، بايليتيځي برصيقاق . يازمق ده كل ، اوقومق

بيله مشكل ...

انسان كيجهنك حار و عريان اقليملرده بكه بن پك
محدود طراوتنه مقتقر بر حاله كوندوزي آتلاقم
ايستركن سز اوته دن ضربه لردن بحث ايدورسكنز ! .

« اشهاد » ك ۱۰ تموز نسخه سنده ايكي يرنده اسمم
كچور . بر ماضييه ، ديكرى حاله عايد ايكي مرتسم ؛
فقط ايكي سي ده هيچ خوشمه كيتمه دي ! .

« انقلاب شهر آيني » مقاله كزده بني يالكنز اسممله
اكتفا اتميه رك صفت رسميه مله ده - و طبق .. محله سنده ..
نومروده مقيم كي - اعتنالي بر قيد ايله حقسنزلر و آكلا-
مازلر صيراسنه كچيريويديكنز . بونك بر غيظ و كين
نتيجه سي اولماديغنه ، اسممه اضافه ايتديكنز « دوستمز »
تعبيري كافي ايسه اووقت دها مستريح وسرين قانليقله
عرض مرام ايده جكم : واقعا « دادر اجتهاد » يكر سليمان
نظيف بك بزه بر آراق « كينم دينمدر » كمتيني بروضع
شيرين و طرز نوين دهاتله تلقين ايتدي اما ، عزيزم ،
بو باشقه لري ايچوندي ! بن سزدن كندي حقمده اويلا
سورده كاي بر سوء خاطره بكه مم ؛ نته كيم جانب اجتهاد
پروريلرندن بزكييلر دواملي توجهلرده لايق كورولموروز .
مقاله كزي دارغين بر افاده ، كوسكون بر حس
ايلا داغنيق بر ساعت ايچنده يازمشكنز . ستونلرده بن ،
كوستاولوبون ، بولغارلر ، قيز مكتي ، ارزنجان اعداديسي ،
اناطولو خريطه سي ، هپ وارز .

شيمدي بو مجموعه اشخاص ومسائلده بن كنديمي
دوشوندم ، وديدم كه : عبدالله جودت بك بوني يدي
سنة صوكرا سويلكده اكر بر ذوق مؤاخذه
قايلدي ايسه ديمك كه بانا قارشي حالا مغبردر ، حالا
جينجيني آلاماشدر ! يوق اكر كنديسنگ مشروطيت
عثمانيه ي تا مبدادن آي آكلاديغني ويزم بالعكس

انظاري بر صيفه تدقيقه منعطف :

كوا سوروكله بور كي برسيل منخدر .

هرآن اوبر مزارت سودايي مقتطف .

هرشیده صانكه شيون ادرا كي مستر .

نالنده برامل طولاشير ديده سنده هپ ..

برشكل تازه و برمك ايچين جست وجوايدر

هربرده بروسيله شايان . سسنده هپ

سرپر براسكي فاجعه تفسيده ريزه لر .

اك چوق اودر كوزللكي حس ايله بن . ينه

چركينللك اذاسني اك چوك جكن اودر .

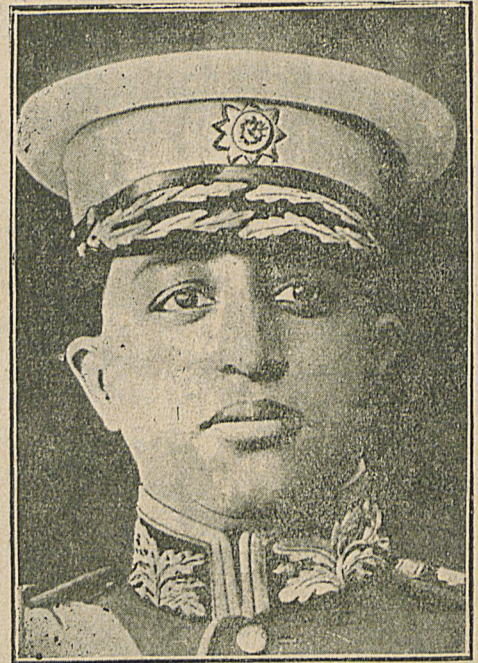
ايلر ادامه طويغوسني كندي كندينه .

كوكلنده فيض آلنجه بوتأثير جاودان

معنالي كوزلرنده توكل عيان اولور ،

تسخير ايدر قناعتى كندنده برجهان .

زعيم زاده مسى فزيمى

معين السلطنه عنايت الله خان حضرت تترى

افغان حكومت اسلاميه - سناك خاندان امارته نور وزيبت
اولان منور و ترقيه مشتاق شهزاده لرندن در . افغان دواتي
اوروپا مدنيتك قبول و تطبيقندن باشقا نجات اولماديغني اي
آ كلامش و اوروپا مدنيتيله . صنايعيله . سلاحيله ، صلاحيله
قوى اولمايه حصر همت ايتش ببر اسلام حكومتى در . افغانستن
اميرى حبيب الله خان حضرت تترى ، مولاي عبدالعزيز . ياخود
مولاي حفيظ كبي هيچ دكلدر . بو حاكمدار مسلم . تواناودانا
اولاق وبونك ايچين هر مقتضى اولاني ياقاق وجوبه قائل در .
بر حوردار اولسون !

آ کلاماش اولدوغمزی سويلك ايسه بونا سوء مثال
تشكيل ايدەجك بدن اول نەلر وار نەلر!.. بن انقلابي،
مشروطيتي، ايجە آ کلام اعتقادندەيم. سزه کلنجە،
سزده البتہ والبتہ تماماً آ کلاديکنز؛ فقط حسلر ونقطه
نظارلر بينندە کي کاي فرقلر واردی. سزاو کون
فرانسزجه نطقکنز. — خاطرمدە قالدیغنه کورم افنديلر!
آلدانمیکنز، اينانمیکنز، بونده برشی، برحيله اولسه کرکدر.
الح زميندە نوميد ويأس آور برمقدمه ايله باشليوردیکنز.
بن ايسه بوسوزلری، بر عاشق متحسرك جاناتي بکلەديکي
نادر وصبرشکن اولقله برابر پک اميدی برساعتده
وسه وکیلک يولده کلیرکن شيمدی ثودی! خبری کي
تلقی ایدیور وواحوالده چیلدیریوردم. احتمال سزک حسکنز
دوغرودر، فقط بن اونی ناصل قبول ایلر، واوناناصل
تحمل ایدرم بيلمم!؟

انقلاب! نهوت بوقرنک، بودورک اکمهم ومدهش
کلەلرندن بری ...

هم بونک نهقدر انواعی وار: سیاسی، اجتماعی، علمی،
روحي، فکری، ادبی، صناعی انقلابلر ...

یقینده بلکده خصوصی ومحلی بر طاقم انقلابلر
ایشیدەجکنز: نظری انقلاب، سمایی انقلاب، رادیوم
انقلابی، طیاره انقلابی، بری، بحری، جوی انقلاب.
بوینه انقلاب. هرشی برشی دیگره منقلب اولمغه محکوم!
یالکیز وقتی، صوگ نفسنی بکلەيور!.. بزم انقلابمز
اجتماعیندن باشلايه جني یره سیاسیدن بدأ ایتمش. اولیلهده
اولور، بویلهده!

« مشروطیت اداره تأسیسنک بیر غایه دکل واسطه
اولدیغنی بیلوردم. ، دیورسکنز. اویله اما سزک
تعیرده براز عدم استقرايکنز ویا عدم اصابتکنز
وار. اوتە طرفدن موسیو پووانقاره برنطقنده دیورکه
حریت برواسطه، برقوة محرکه دکلدر. کندی کندينه
برجوهردر. اونی مقاصد وفوائدکزه تطبیق ایدەرک
قوللانماز وایشله مزسه کنز اوسزی طورديغکنز یرده
بولوب قولکزدن طوتارق سعاده ایصال ایتز.
نهوت اومنبع فیض ادراک ووجدانک طاشدینی

یری بیك مشقتله آریوب بولدقدن صوگرا کنارینه یان
کلوب صیزمق البتہ ینه محوه دوغرو کیتمکدر. بوراده
مسئله سزک دیدیککنز کي حقیقیور؛ یعنی مشروطیت
ادارەنک واسطه اولدیغی جای تدقیقدر. بنجه اوواسطه
ده کل حقک، حریت السیه ک انسانلرده کي شکل تجسمی در.
او، ینه برجوهریت اصلیه اظهار ایدەر. اونی مقصده،
غایه یه، ساحه تطبیقه ایصاله، اونکله اداره ایدلک، اونک
ایچنده یاشامق ایچون، طبق الکتریک قوتی تنویره،
تحریرک، تداییه، تزیناته، اکلنجیه تطبیق ایتدکری
کي، اونی استخدامە مقتدر اولورسەق اووقت اونی
طائیش ومعناسنی آ کلامش اولاجغز.

سزی بر جهتله تصدیق ایدەرم. بولغارلر اجتماعی
وصوگرا سیاسی انقلاب ايله میدانە حقیقدیلر. بز اولا
سیاسی ايله اورتهیه حقیقدق، شیمدی اجتماعی انقلابی
کوزیمز یه میور. چونکه سورە کلیسی، کوچی، اوزون
جداللی اولانی، بردن وردفعه ایچون اولمیه رق متادی
ومکرر اولدیغنی قدر یوریچی فداکارلقلر ایستینی اصل
وواجتماعی انقلابدر.

سزه بورایه قدر براز امتحان ویردم. ناصل براز
آ کلایورمییم؟! *

فقط بوتون قباحتلر ینه بز مشته کیلرده، بزم کي
عقل کهباسی نظریاتجیلرده، بزلر کي کندينه برکرسی،
بررحله ایدینه رک، برضربه ووراجغ، بردها ووراجغم
دیهرک کندی سینهنی دوکنلرده در. کوچنمیکنز،
اوفکه لنیه لم. هممز بودیدیکم قاپینک یولداشلری بز.
بومسئلهده اولا کنديمی براز آ کلاتهیم:

اولا « اشهاد » ک ینه بونسخه سنک قابنده « سیل
حتلرم » اسمنده کي اثرم حقنده، بر کون سووقاقده
تصادف زدهده « یازدم » دیدیککنز پارچه دن بحث ایدەجکم.
اوراده بزم ایچون « سعادت ک اداره رجلی اولماقدن
زیاده ادبیات وشعر آدمی اولدیغندن ... » دیه کز
دوغرو بر حکم ده کلدر. بونقطه ده بنی تام اوتوزسنه دنبری
طائیدیکنزه استناد ایتیه جکم. یالکیز دیه جکم که

ایده‌یم: یوقاریده قباحلی نظریاتجیلر اولدوغمزی سولیشدم. بوسوزمده مصرم. عملی بر اداره رحلی دماغیله بوندن درت بش سنه اولدنبری مملکتمزده «زرای تعاون جمعیتلری Syndicat agriculteurs» لر تأسیسی یولنده برار یازدم، برار قونوشدم، برقاچ مراجعتلرده بولوندم، خیالاتمه شکل حقیقی کهیدیرمک ایچون آرقاداش، یاردجی آردم. هیچ قولاق آسان اولمادی. عثمانلی تجارتک ایلری کیتیمه جکنی، یونان تجارتیله بوخالنده هیچ بر وقت رقابت ایده‌مه جکنی آجی آجی دوشونمک بوغایه وصول ایچون مطلقاً بر «طراز آتلانتیک» مؤسسسه یکر میشر، اوتوز بیک طونلق ایکی اوچ واپوره احتیاج قطعیمز اولدوغنی هر ساعت حس ایدیورم.

حکومت، شمدوفر شرکتلرینه کیلومتر باشنه ناصل برتمتع تأمین ایدیورسه، بویه برواپورکده سیغورطه اجرتی، یاخود هموله نقصانی، ویاخود اوجوزاجرت فرقی تعهد ایلسه بو ایش هر حالده یورور. بونلری فعلاً تشویق ایتلی، سوقاقرله اعلانلر یاپیشدیرجه سنه هرکسه اوقوتلی، مراجعتلر، رجالر، تشبثلر، «قومینه زون» لر دوشونمیلی؛ دونما جمعیتی اعانه ایچون ناصل چالیشورسه بو تجارت مهمه سی ایچونده هرکسک پاره سی قازانجیله برابر کندینه دونه جکنه ایمان ایده‌مک چالشمیلیز.

..

آرتق صوصه‌یم. اشهادده پکده ارزو ایدلمین برطرزده بنده کزی ایکی دفعه یاد ایتکز هیچ دکسه شو صحیفه لری یازمه سبب اولدوغی ایچون بونی ده خیرلی عدایدرم. شو قدرکه حقمده کی حسیاتکزی کرم ناکته ابدال جهته کیتیمه مک شرطیله برار دوزه لیمکزی آرزو ایدرم. اوایشده، خصوصاً عزیزو محترم زواللی وطنک منافعه، عمومک مصالحه متعلق نقطه لرده امل پرور، متحمل وعازم بر مأموردن باشقه برشی اوله میه جغم اعتقادینی زلزله یه اوغراتاجق بر «شاعر روحی غالب» لکی باشمه چیقارمکزی رجا ایدرم! ایجه باش آغریتم ده ککی؟ هر حالده عفو یکزی دیلرم. علی سعاد

سیاحتلری می موضوع اعتباریله قسماً بویه حکایه ایتدم. «کربلا» نی فضولی ایچون یازدم. اولدقجه منتظم بر اسلوبی رد ایچون نه کبی بر سبب تصور اولته بیلیر. «وادی موسی» مقاله می ادبی و برارزه تاریخی طرز ایله ایشله مک کناه صایلماز. فقط کتابی غالباً دها تماماً اوقومق التفاتنه مظهر قیلما دیکز صایورم. چونکه اویله اولسه ایدی عراق قطعه سنه متعلق اولانلرنده «مدینه یی زیارت» مقاله مده ایجه بحثلر کوزه چارمق اقتضا ایده جکدی. رجال اداره مز طرفندن عراق حقنده شیمدی یه قدر بنم لسانی قوللانی کورمدم. بانا شاعر دیمکز موجب فخرم اولاجق برشیدر؛ فقط دیکر طرفدن بن بونی کندمده پک ضعیف بولیورم. بر جوق مشاقی خوش کوره رک وطنک ایچنی، کنارینی طانیق ایچون، اداره اوکره نمک، طرز اداره تجربه ایتک، اصلاح اداری ایچون دماغی تسلیح ایتک امل قطعیمسینه و حتی دیه بیلیم که بر عشق وظیفه ایله اووازاق چوللرده سنه لرحه دولاشیورم. اوراده شعر خاطریمه کلیور، بن بوتون شعرلری کوزدل و منتظم بر اداره نک اساسلری آرامق وغوامضی بولق یولنده قوشارکن حس ایدیورم.

بو یولده موفقده اولدم. او حالده حکمکز برار خطالی اولسه کرک.

شیمدی سز ادیب محترم جناب شهاب الدین بک افندی یی مؤاخذه ده هیچ کو چلاک حکمیه جکسکز! و مشارالیه دیه جکسکز که: اویله «آفاق عراق» دیه آفاقی شیلر یازماز. سز بویوک بر شاعر، شایان حیرت بر ادیبسکز. فقط اوقدر! سز بر اداره رحلی اولسه ایدیکز وظیفه کزه عائد بر دور و تفتیش ایچون کچدیککزی یرلر حقنده بویه یازمیه جقدیکز شیمدی بو دوغرومی عزیزم؟ فی الواقع، جناب شهاب الدین بک وظیفه رسمیه سنده ده یکتا بر ذکای مفرط عرض ایدن بویوکاردندر. کندیمی ماهیت اعتباریه هیچ موقع قیاسه قویمیورم، فقط حال و واقعه نقطه نظرندن برریمک هان عینی ز.

بومعروضاتم واقعا اوزایورسده بر جهتی ده ایضاح